

Læremidler - historie

Læremiddelkonference 5. november 2009

Respondent

Jeppe Bundsgaard

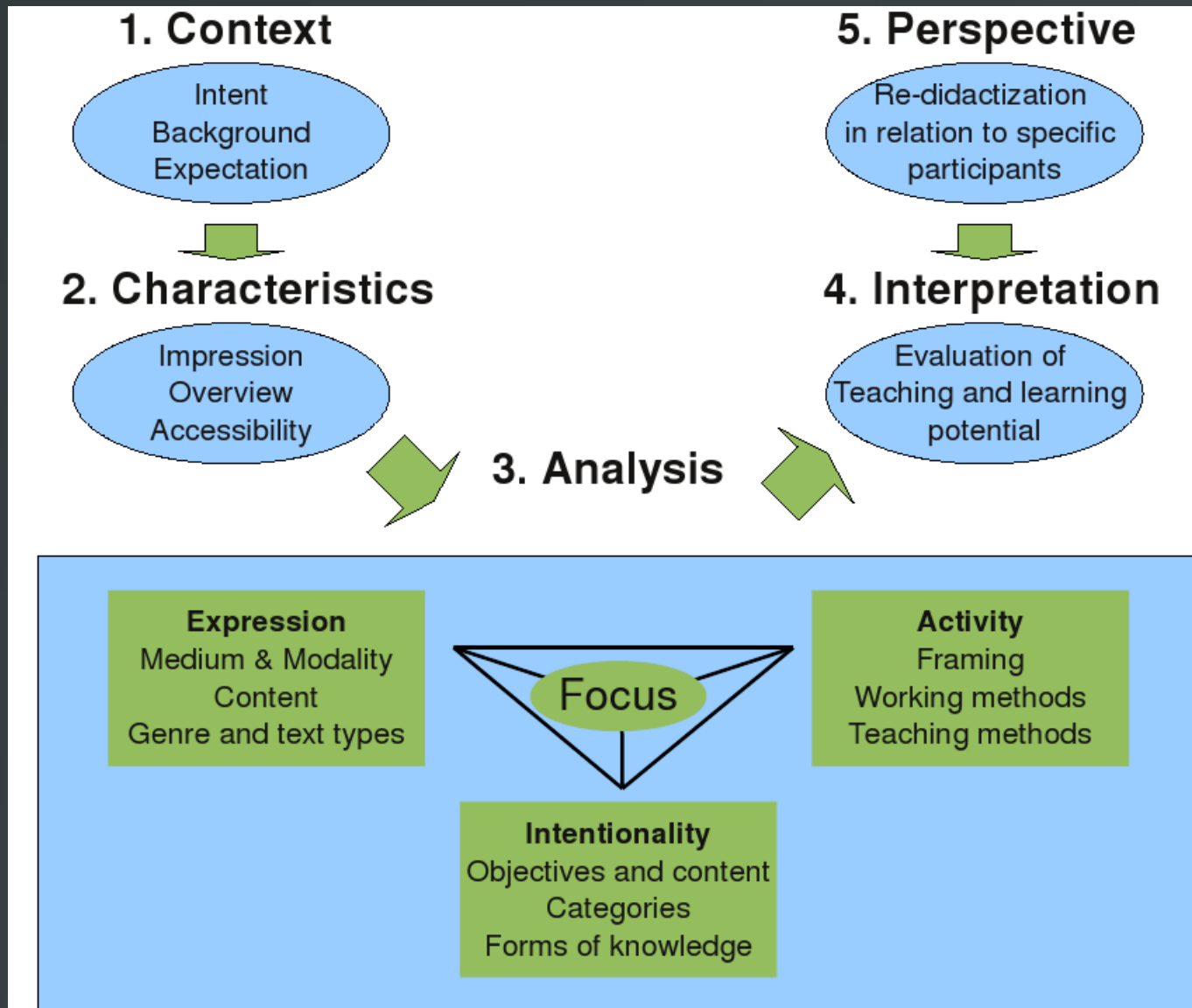
Spørgsmål som kunne overvejes i en analyse

- Meningsfuldhed
  - relevans for eleverne – hvad vedrører det mit liv?
Kan jeg forstå noget i nutiden gennem fortiden?
- Mål og udvalg af indhold og temaer
  - Relevans for de voksne
- Taxonomi
  - Sammenhæng, afhængighedsforhold i indholdet (hvad kommer først?)
- Ideologi – agenter, relationer, magtkampe, interesser
  - Hvad er verdensbilledet i læremidlet? Hvem

Overvejelser II

- Sociale relationer
  - Hvordan organiseres sociale relationer gennem materialet?
- Metoder
  - Elevaktiviteter, arbejdsformer, lærer-elev-samarbejde, processer (strukturering, forløbsorganisering)
- Differentiering
  - Hvordan kan deltagerne komme forskelligt igennem processen med midlet?
- kontrol- og bedømmelsesforanstaltninger

Tekstanalyse af læremidler

Holistisk evaluering

Thomas Illum Hansen & Jeppe Bundsgaard

- Potentielt læringspotentiale
  - Tekstanalyse mhp. didaktik (deltagere, processer, kompetencer osv.)
- Aktualiseret læringspotentiale
  - Undersøgelse af konkret praksis med læremidlet
    - Hvordan fungerer det?
    - Etnografisk undersøgelse, socialesemiotik
- Aktuel læring
  - Undersøgelse af hvad eleverne faktisk lærer
    - Tests, elevprodukter, læreriagttagelser, elevernes egne iagttagelser osv.

Hvad skal vi bruge historien til?

- AFR – Samarbejdsregeringen var nogle krystere.
  - Det er vi ikke, så vi går i krig.
- Hvordan kunne nazismen få fat i så mange mennesker?
  - Hvad kan vi se i vores samtid af samme bevægelser. =>
  - Hvad gjorde man (ikke) i tiden op til 2. verdenskrig?
  - Hvad kunne vi gøre i dag.
- Scenariekompetence
  - At kunne analysere en situation for muligheder og udfordringer
  - At bringe sine eller andres erfaringer i spil ifht. Om vi kan lære noget af disse erfaringer for nutidens udfordring
  - At kunne opstille potentielle scenarier og diskutere dem

Hvordan arbejder en historiker

- Kunne vi tænke os at eleverne simulerer den type arbejdsformer?
  - Formulere et relevant problem for nutiden
  - Læse forskellige historiske fortællinger om emnet
  - Diskutere de forskellige fortællingers verdensbilleder
    - Agenter (helte, ofre, bødler), årsager, vendepunkter, værdifuldhed osv.
  - Måske kan eleverne endda søge andre kilder og formulere alternative forståelser?
- History-in-the-making

Hvad er historie(faget)s ”indhold”?

- Historisk information?
- **Historiske tegn** (”kilder”/artefakter)
- **Historisk fortælling** om (historiske) begivenheder på baggrund af udvalgte historiske tegn

Sproglige iagttagelser i historiske tekster

- Ved siden af opmærksomhed på sproglig tilgængelighed
- Opmærksomhed på den sproglige forms betydning for betydningsindholdet (verdensbilledet)

Særligt relevante sproglige iagttagelser i historiske tekster

- Passivkonstruktioner og lign.
  - Slører agenter – tingene sker bare
  - Den lovgivende, dømmende og udøvende magt **samles** hos kongen og han styrer landet med sine **udvalgte** rådgivere. I 1660 **blev** Frederik 3. **kronet** som arvekonge. Kongemagten var således ikke blot **uindskrænket**, men gik også i arv fra far til søn. **Over den enevældige konge var kun Gud.**
- Verbalsubstantiver
  - Processer beskrives som ting (og agenter sløres)
  - Den **lovgivende, dømmende og udøvende**
- Deixis
  - Hvem peges der på?
  - ”Danskerne bliver nationale”

Særligt relevante sproglige iagttagelser i historiske tekster II

- Tidsforbindelser og årsagsforbindelser
  - Hvordan etableres disse forbindelser?
  - I 1660 blev Frederik 3. kronet som arvekonge. Kongemagten var således ikke blot uindskrænket, men gik også i arv fra far til søn.
- Modalitet
  - Fra hvilket synspunkt fortælles historien?
  - Ved køb af et afladsbrev kunne man forkorte tiden i skærsilden efter døden, **hævdede kirken**. **Alle midler** blev taget i brug for at sælge dem.
- Metafor
  - Med hvilke fænomener forklares det fremmede?
  - En afladskræmmer ved navn Johan Tetzl var særlig berygtet. Når han gik rundt og solgte sine afladsbreve, sket det med dette **reklameslogan**: ”Når pengene i kisten klinger, straks sjælen ud af skærsilden springer.